

Aan de raden van de Drentse gemeenten
t.a.v. de Raadsgriffier

Datum 14 april 2022
Ons kenmerk U220061/GM/RW
uw kenmerk
Behandeld door G. Meijer

Onderwerp Aanbieding ontwerp begroting 2023

Geachte gemeenteraad,

Inleiding

Hierbij bieden wij u de ontwerpbegroting 2023 (inclusief de meerjarenraming 2023-2026) aan. Wij volgen hierin de afspraken zoals gemaakt zijn ten aanzien van het samenspel tussen gemeenten en GR'en, zoals vastgelegd in het document 'Samenwerken voor Drenthe'. Dit houdt onder meer in dat de ontwerpbegroting voorlopig is vastgesteld door het DB - en niet meer zoals voorheen door het AB - en u voor zienswijze wordt aangeboden. Na ontvangst van uw zienswijzen zal de begroting 2023 op 11 juli door het AB definitief worden vastgesteld.

Conform de nieuwe werkwijze is de ontwerpbegroting 2023, inclusief meerjarenraming 2023 – 2026, mede tot stand gekomen op basis van de input, reacties en prioriteiten die meerdere gemeenteraden hebben meegegeven in de voorjaarsoverleggen. Wij delen de ambitie van de 12 gemeenten in Drenthe om de rol en betrokkenheid van de gemeenteraden bij de gemeenschappelijke regelingen in Drenthe meer inhoud te geven. Wij hebben het overleg met de raden in dat verband als constructief en plezierig ervaren. In het algemeen is er steun uitgesproken voor de uitvoering van deze plannen en wordt verzocht om in de begroting 2023 met concrete voorstellen te komen. Hieronder schetsen wij de belangrijkste ontwikkelingen, voorstellen, en de financiële consequenties daarvan, zoals opgenomen in de ontwerpbegroting.

Ontwikkelingen

- *Investeren in publieke gezondheid.*

De coronapandemie heeft zichtbaar gemaakt hoe belangrijk het is om als samenleving aandacht te hebben voor een goede gezondheid. Mensen met een slechte gezondheid bleken het meest kwetsbaar te zijn voor een ernstig verloop van de ziekte. Op een aantal gezondheidsproblemen, zoals overgewicht en mentale problematiek, is een grote urgentie om de trend naar beneden om te buigen. Bovendien worden de sociaaleconomische gezondheidsverschillen eerder groter dan kleiner. Daarnaast wordt steeds meer duidelijk

dat het zorgsysteem tegen haar grenzen aan loopt. De zorgvraag, en daarmee de zorguitgaven, zullen de komende jaren flink toenemen waardoor het zorgsysteem onbetaalbaar wordt. Er dreigt verdringing van andere belangrijke portefeuilles, zoals bestaanszekerheid en onderwijs, terwijl deze paradoxaal genoeg juist cruciaal zijn voor het bereiken van gezondheidswinst. En er is sprake van een toenemend en ernstig tekort aan zorgpersoneel en aan mantelzorgpotentieel. Dit leidt tot het besef dat er veel steviger ingezet moet worden op de publieke gezondheid, met name op gezondheidsbevordering en preventie. In recente rapporten van de WRR en het Verweij-Jonker Instituut wordt dringend geadviseerd om hier prioriteit aan te geven.

GGD Drenthe vindt het daarom belangrijk om op gemeentelijk en regionaal niveau hernieuwde aandacht te vragen voor gezondheidsbevordering en preventie. We willen ons samen met gemeenten en andere regionale partijen inzetten om de kanteling te maken van een systeem gericht op zorg, naar een systeem waarin gezondheid en veerkracht de focus hebben. Waarbij we gezondheid zien in een breed perspectief, passend bij het gedachtegoed van 'positieve gezondheid'. Het gaat naast de lichamelijke en mentale gezondheid ook om zingeving, meedoen en kwaliteit van leven. Als GGD Drenthe willen wij als 'trusted advisor', op basis van onze expertise, geavanceerde monitoring en analyse van data, zoveel mogelijk samen met gemeenten en andere partijen in regionale netwerken hierin optrekken. Speerpunten hierbij zijn:

- Het behouden en versterken van de gezondheid en de veerkracht van mensen.
- Gezond leven zo gemakkelijk en logisch mogelijk te maken, bijv. door de gezonde leefomgeving.
- Inzetten op een sterke 'community', een goede sociale basis.
- Het gebruik van 'health in all policies'.
- Het bijdragen aan een goede onderbouwing van het gezondheidsbeleid door datagedreven te werken.

- *Expertisepartner op het gebied van een gezonde leefomgeving.*

De komst van de Omgevingswet is aanleiding voor de GGD om door te ontwikkelen naar de gewijzigde rol van expertisepartner op het gebied van een gezonde leefomgeving. Het meedenken en meepraten over gemeentelijke ontwikkelingen moet aan de voorkant van het proces gebeuren. Om die rol als gesprekspartner waar te kunnen maken, moet de GGD investeren op kennis, kwaliteit en capaciteit. Het opbouwen van kennis, expertise en competenties rondom de Omgevingswet maakt dat GGD Drenthe de gemeenten adequaat kan adviseren en ondersteunen zodat zij hun rol kunnen pakken en mee kunnen doen in de nieuwe werkwijze die de Omgevingswet met zich meebrengt. Met de 12 gemeenten in Drenthe en in nauwe samenwerking met de Veiligheidsregio en de Regionale Uitvoeringsdienst ontwikkelt de GGD zich als adviseur van gemeenten bij het opstellen van omgevingsvisies, inrichtingsplannen en (op termijn) vergunningverlening bij grotere bouwplannen.

De GGD stelt zich daarbij als doel dat met de inrichting van leefomgeving van inwoners van Drenthe de gezondheid in positieve zin beïnvloed kan worden. Door vroegtijdig betrokken te

zijn bij plannen die de leefomgeving veranderen kan de GGD door het inbrengen van unieke expertise behulpzaam zijn bij het in beeld brengen van consequenties van verandering van de leefomgeving en het adviseren over de leefomgeving in relatie tot de gezondheid van de inwoners van Drenthe.

- *Transformatie Jeugdgezondheidszorg*

Met de start van het programma 'JGZ in flow' heeft de GGD in 2020 een eerste stap gezet in de transformatie van de Jeugdgezondheidszorg in Drenthe. Door het toepassen van mogelijkheden van maatwerk en de introductie van digitale vormen van communicatie is een begin gemaakt met de houdbaarheid van Jeugdgezondheidszorg in Drenthe in de komende periode. Inmiddels zijn ook stappen gezet op het gebied van functiewaardering en -differentiatie. Met deze stappen worden arbeidsmarktvraagstukken en innovatie binnen het vakgebied van een oplossing voorzien binnen een sluitende business-case. Houdbare jeugdgezondheidszorg in Drenthe voor de komende jaren tegen voor de gemeenten gelijkblijvende kosten is een aantrekkelijk aanbod dat ook in 2023 onze aandacht vraagt.

- *Implementatie 'Geweld hoort nergens thuis'/VTD*

In het kader van het programma 'Geweld hoort nergens thuis' is ten aanzien van Veilig Thuis Drenthe (VTD) een transformatieproces ingezet, waarbij VTD zich meer ontwikkelt naar een kennis- en adviesorganisatie op het gebied van veiligheid binnen de thuissituatie. Hierbij wordt ten behoeve van de uitvoering intensief en meer geïntegreerd samengewerkt met het lokale veld. Dit transformatieproces zal ook in 2023 verder zijn beslag krijgen.

- *Data en informatie zijn cruciaal binnen de GGD*

De GGD ontwikkelt zich naar een meer proactieve kennispartner waarbij het gebruik van data en informatie een cruciale rol speelt. Alleen door gebruik te maken van datagedreven en informatiegestuurd werken is de GGD in staat om de doelstellingen van haar primaire processen en bedrijfsvoering te realiseren en uitvoering te geven aan een aantal grotere beleidsontwikkelingen. Om bij te blijven ten opzichte van de professionele netwerken en in een maatschappij die steeds meer datagedreven werkt, is het noodzakelijk om een volgende fase in te gaan. Deze volgende fase bestaat uit het toepassen van de geleerde lessen, het aanbrenge van structuur en samenhang in de informatievoorziening, architectuur en het borgen van de kwaliteit. Hiervoor is specifieke kennis en expertise nodig op het gebied van informatievoorziening, die nu nog onvoldoende in beide organisaties aanwezig is, onder andere op het gebied van data science, business intelligence en data engineering. Er is een tekort aan personeel op dit onderwerp op de arbeidsmarkt. Als we er nu niet op investeren op het gebied van datavoorziening en informatiemanagement, missen we kennis en lopen we over een aantal jaren enorm achter.

Er is nauwe samenhang tussen de noodzaak om meer gebruik te maken van data en informatie en de transitie waar GGD Drenthe zich momenteel in bevindt.

Zoals hierboven is aangegeven heeft GGD Drenthe de ambitie zich verder te ontwikkelen als kennispartner en adviseur op het gebied van preventie, gezondheidsbevordering en sociale veiligheid. Vanuit onze publieke taak verzamelen wij al veel data over gezondheid en sociale

veiligheid. Het is onze ambitie om het gebruik van deze data, o.a. door de inzet van digitale mogelijkheden, verder te intensiveren en te verfijnen. Ook willen we daarbij meer gebruik maken van data en informatie die buiten onze organisatie beschikbaar is. Op deze wijze willen wij een verdere impuls geven aan de kwaliteit van onze dienstverlening, bijvoorbeeld in de advisering aan gemeenten over gezondheids- en maatschappelijke vraagstukken zodat gemeenten zich op deze gebieden nog beter kunnen focussen. Hierin zoeken wij de samenwerking met de VRD.

GGD en VRD kiezen voor een gezamenlijke invulling van de informatievoorziening binnen beide organisaties. Vanuit de al bestaande en gedeelde infrastructuur, nauwe samenwerking en uitwisseling van expertise is het om meerdere redenen efficiënter om ook de ontwikkeling van datagedreven en informatiegestuurd werken gezamenlijk op te pakken. Dit leidt tot een robuuste en kwalitatief goede informatievoorziening.

- *Verbeterplan informatieveiligheid & privacy*

Ook het aspect informatieveiligheid en privacy kan in de samenwerking met de VRD effectiever en efficiënter worden opgepakt, getuige ook het gezamenlijke investeringsvoorstel dat tegelijk met deze begroting aan u wordt aangeboden. Het algemeen bestuur van de GGD heeft op 11 april 2022 het verbeterplan veiligheid informatievoorziening en privacy vastgesteld. Aangezien de uitvoering van de maatregelen uit dit verbeterplan urgent is, is de start van de werkzaamheden voorzien in 2022. Om de uitvoering van het verbeterplan mogelijk te maken is het noodzakelijk de lopende begroting van de GGD tussentijds aan te passen en de bijdrage van de deelnemende gemeenten te verhogen. Via een afzonderlijk verzoek wordt uw gemeente hierover een zienswijze gevraagd, die zal worden betrokken bij de definitieve besluitvorming van het algemeen bestuur over de voorgestelde begrotingswijziging op dit punt.

Voor de volledigheid hebben wij de financiële consequenties vanaf 2023 van het bestuursvoorstel verbeterplan veiligheid informatievoorziening en privacy meegenomen in de begroting 2023.

Financiële consequenties

- *Financiële impuls noodzakelijk.*

De ontwikkelingen zoals hierboven geschetst kunnen niet binnen de huidige financiële kaders van de GGD worden opgevangen, een verhoging van de bijdragen van de deelnemende gemeenten aan de GGD zal nodig zijn. Opvangen van alle noodzakelijke ontwikkelingen binnen de bestaande financiële kaders zal onvermijdelijk gepaard gaan met ontoelaatbaar kwaliteitsverlies of het schrappen van bestaande basistaken.

Uiteraard hebben wij oog voor de lastige financiële situatie waarin veel gemeenten zich bevinden. Door de samenwerking met de VRD op diverse terreinen verder te intensiveren zetten wij ons in om waar mogelijk kosten te besparen. Daarnaast hebben wij het transformatieprogramma JGZ opgezet in een sluitende business-case, zodat het nu opgenomen bedrag gezien kan worden als voorfinanciering. Hiermee wordt niet alleen voorkomen dat de deelnemende gemeenten in de komende jaren geconfronteerd worden

met kostenstijgingen, op termijn zal er zelfs sprake zijn van een terugverdieneffect. Ook de financiële effecten van de invoering van het nieuwe functiewaarderingssysteem HR-21 binnen GGD Drenthe zal geheel binnen de bestaande begroting opvangen worden. Naar onze mening leggen wij u daarmee een afgewogen pakket van intensiveringen voor die noodzakelijk is om onze dienstverlening op het gebied van de publieke gezondheid aan uw burgers door te kunnen ontwikkelen.

Het bestuur van de GGD kan zich voorstellen dat gemeenten voor het onderdeel 'expertisepartner op het gebied van een gezonde leefomgeving' een eigen afweging willen maken ten aanzien van de inzet van de GGD. Het bestuur ziet op dit onderwerp daarom een alternatief in de vorm van uitvoering op grond van een 'additionele taak'. Dit betekent dat gemeenten afzonderlijk met de GGD tot afspraken kunnen komen voor inzet op dit onderwerp. Omdat dit ten koste gaat van een gezamenlijke aanpak in Drenthe en omdat afspraken op grond van een additionele taak kostprijsverhogend werken heeft het bestuur een voorkeur voor een oplossing via de inwonerbijdrage. Indien gewenst vragen wij hierop in uw zienswijze aandacht te besteden.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de begroting 2023 van de GGD samengevat. Vanuit de afspraak gemaakt vanuit de VDG-notitie "Samen werken voor Drenthe" vindt de indexatie plaats op lonen en prijzen. Voor 2023 is dat een bedrag van € 447.000,-. Conform het bestuursbesluit is het budget voor organisatieontwikkeling komen te vervallen en is de gemeentelijke bijdrage hiervoor verlaagd.

	Eénmalig 2023	Structureel
Reguliere aanpassingen:		
- Loon- en prijscompensatie		€ 447.000,-
- Beëindigen bijdrage organisatieontwikkeling		-/- 125.000,-
Publieke gezondheid	€ 150.000,-	€ 250.000,-
Gezonde leefomgeving	€ 225.000,-	€ 150.000,-
Jeugdgezondheidszorg	€ 350.000,-	
Data en informatie zijn cruciale componenten	€ 225.000,-	€ 270.000,-
Verbeterplan informatieveiligheid (structurele doorwerking begrotingswijziging 2022)		€ 240.000,-
Totaal gevraagde bedrag t.b.v. begroting 2023	€ 950.000,-	€ 1.232.000,-

- *Algemene reserve naar 2,5% terugbrengen*

Conform de VDG-notitie "Samen werken voor Drenthe" is besloten de algemene reserve van de GGD terug te brengen naar 2,5%, dit was maximaal 5 %

Een algemene reserve is toegestaan om ontwikkelingen in het loon- en prijspeil af te dekken, met een maximale omvang van 2,5% van de lasten van het betreffende jaar. Het ongedekte deel van de risico's van de GGD zal door de gemeenten in hun eigen weerstandscapaciteit moeten worden verwerkt.

Het bedrag boven het door de VDG vastgestelde maximum van de algemene reserve, vloeit naar rato van de deelnemersbijdrage terug naar de deelnemers.

Tenslotte

Met deze brief leggen wij de ontwerpbegroting 2023, inclusief meerjarenraming 2023 – 2026, aan u voor met het verzoek uw zienswijze op deze begroting aan ons kenbaar te maken. Uw reactie ontvangen wij graag uiterlijk 10 juni 2022. Na definitieve vaststelling van de begroting op 11 juli a.s. wordt u hierover geïnformeerd en wordt de begroting aangeboden aan Gedeputeerde Staten van de provincie Drenthe.

H. Vlieg-Kempe
Voorzitter GGD Drenthe

H. Kox
Secretaris